

İLKÖĞRETİM ÖĞRENCİLERİNİN TÜRKÇE DERSİNE YÖNELİK TUTUMLARININ BAŞARI-CİNSİYET-AİLENİN EĞİTİM DÜZEYİ BAĞLAMINDA DEĞERLENDİRİLMESİ

Fatma BÖLÜKBAŞ*

ÖZET

Bu araştırmanın amacı, ilköğretim öğrencilerinin Türkçe dersine yönelik tutumlarını saptamak; başarı, cinsiyet ve ailelerinin eğitim düzeylerinin öğrencilerin tutumlarına etkilerini incelemektir. Araştırma, İzmir’de 719 (369 kız, 350 erkek) ilköğretim 2. kademe öğrencisi üzerinde yapılmıştır. Araştırmanın verileri, araştırmacı tarafından geliştirilen Türkçe Dersine Yönelik Tutum Ölçeği ve Türkçe Dersi Başarı Testi ile toplanmıştır. Elde edilen bulgular, öğrencilerin Türkçe dersine yönelik tutumlarının genelde olumlu olduğunu; Türkçe dersine yönelik tutum ortalamalarının kız öğrenciler lehine anlamlı düzeyde farklılaştığını; öğrencilerin anne-babalarının eğitim düzeyleri arttıkça, başarı ve tutum ortalamalarının yükseldiğini göstermektedir.

Anahtar Kelimeler: Türkçe dersine yönelik tutum, başarı, cinsiyet, anne-babanın eğitim düzeyi.

EVALUATION OF THE ATTITUDES OF THE ELEMENTARY SCHOOL STUDENTS TO TURKISH COURSE IN TERMS OF SUCCESS-GENDER-EDUCATION LEVEL OF THEIR FAMILIES

ABSTRACT

The purpose of this research is to determine the attitudes of the elementary school students towards Turkish course, and investigate the effects of the success, gender, and the education level of their families on the students’ attitudes. The research had been performed on 719 students (369 of them are girls, and 350 of them are

* Dr., İstanbul Üniversitesi Yabancı Diller Bölümü, fbolukbas@istanbul.edu.tr

Turkish Studies

*International Periodical For the Languages, Literature
and History of Turkish or Turkic
Volume 5/3 Summer 2010*

boys) who are attending to the elementary school in Izmir. The data of the research had been collected by an Attitude Scale toward Turkish Course and a Scale of Achievement Test of Turkish Course, which were developed by the researcher. The findings obtained had showed that the attitudes of the students to Turkish course are generally positive, the average of the attitudes to Turkish course is becoming significantly different in favor of the girls and the success and the attitude averages also increase as the education level of their parents' increases.

Key Words: Attitude toward Turkish course, success, gender, education level of the parents.

1. Giriş

Öğrencinin çevresinde bulunan her türlü etken eğitim sürecinin içindedir. Öğretmen öğretmekten, öğrenci de öğrenmekten sorumludur ancak eğitim süreci sadece bu iki ögenin etkileşiminden oluşmamaktadır. Gerek öğretmenin, gerekse öğrencinin bilişsel birikimleri bu süreçte önemli rol oynamaktadır. Konu öğrenci açısından ele alınacak olunursa; “öğrencinin inançları, kendine güveni, öğrendiği konuya yönelik tutumu onun öğrenmesini etkiler” (Wittrock, 1978: 18).

Tutum somut bir nesneye veya soyut bir kavrama ilişkin, ona karşı olma ya da ondan yana olma şeklinde beliren, bireyin düşünce ve duygularına yön veren öğrenilmiş öz eğilimlerdir. Kendisi gözlenemeyen, fakat gözlemlenebilen bazı davranışlara yol açtığı varsayılan tutum, öğrenmeyle kazanılan, bireyin davranışlarına yön veren, karar verme sürecinde yanlılığa neden bir olgudur (Kâğıtçıbaşı, 1992: 115; Ülgen, 1994: 79). Demirel (2001: 93) ise Eğitim Sözlüğü'nde tutumları, “bireyi belli insanlar, nesnelere ve durumlar karşısında belli davranışlar göstermeye iten öğrenilmiş eğilim” olarak tanımlamaktadır. Tutumlar duyguyu ifade etseler de genellikle bilişlerle, özgül olarak tutum nesnelere hakkındaki inançlarla ve tutum nesnelereyle ilgili olarak yapılan hareketlerle bağlantılıdır (Atkinson, 1999: 625).

Cüceloğlu'nun (1999: 521) Baron ve Byrne'den (1997: 95) aktardığına göre, tutumlar oldukça düzenli, uzun süreli duygu, inanç ve davranış eğilimleridir. Bu tanımın temelinde iki önemli özellik

Turkish Studies

*International Periodical For the Languages, Literature
and History of Turkish or Turkic
Volume 5/3 Summer 2010*

yatmaktadır: (1) Tutumların oldukça uzun süreli olması: Geçici olarak bireyin gösterdiği bazı eğilimler, onun tutumu olarak nitelendirilemez. (2) Bilişsel, duyuşsal ve davranışsal birimleri içermesi: Tutum yalnız bir düşünce ya da duygu değildir. Tutum olarak tanımlanan eğilimin içerisinde, kendini inanç olarak ifade eden bilişsel, duygu ve heyecanları içeren duygusal ve gözlenebilir etkinlikleri içeren davranışsal öğeler vardır.

Tutumlar bilişsel, duyuşsal, davranışsal olmak üzere üç temel öğeden oluşmakta ve bu öğeler arasında genellikle iç tutarlılık olduğu varsayılmaktadır. Bu varsayıma göre, bireyin bir konu ile ilgili bildikleri o konuya olumlu bakmasını gerektiriyorsa (*bilişsel öge*), birey o konuya ilişkin olumludur (*duyuşsal öge*) ve bunu sözleri ya da davranışları (*davranışsal öge*) ile gösterir. Yani, bireyin bir tutum ögesine ilişkin olumlu-olumsuz durumu değiştiğinde, o nesneye yönelik bilişsel ve davranışsal bakış açısını da yeniden düzenler (İnceoğlu, 1993: 15).

Yapılan araştırmalar, bir derse yönelik olumlu tutumun, öğrenmeyi arttırmada önemli olduğunu göstermektedir (Bölükbaş, 2004; Cooper, Lindsay ve Nye, 1998; Francis ve Greer, 1999; Karasakaloğlu ve Saracaloğlu, 2009; Saracaloğlu, 2000; She ve Fisher, 2002; Tucker, 1996; Westberry, 1996). Olumlu tutum göstermek demek, verilen konuya karşılık verme isteği hissetme, karşılık vermekten tatmin duyma, konunun olumlu bir değeri olduğunu kabullenme ve bir değer olarak kabulüne taraftar olma gibi davranışlar sergilemek demektir. Öğrenci, olumlu tutum beslediği bir konuyu öğrenmeye başlamadan önce, kendini içsel olarak güdüler; bu da öğrenmeyi artırır.

Bloom (1979: 31-32), öğrencinin derse yönelik tutumunun ve kendisine ilişkin algılarının başarıyı önemli ölçüde etkilediğini belirtmektedir. Bloom'a göre, öğrencinin bir öğrenme ünitesine ya da derse ilişkin elde ettiği başarılar ve bu başarılarla ilgili algılar, zaman içerisinde birikerek kararlılık kazanır. Bu da öğrencinin aynı türden olan daha sonraki öğrenme ünitelerine ve derse yönelik kendine olan güvenini artıracaktır. Atkinson (1999: 630) ise tutumların, (a) güçlü ve tutarlı olduklarında, (b) tahmin edilen davranışlarla ilişkili olduklarında, (c) doğrudan kişinin deneyimlerini temel aldıklarında, (ç) kişi kendi tutumlarının farkında olduğunda, en iyi davranış göstergeleri olarak kabul edilebileceklerini ileri sürmektedir. Böyle olduğunda da bir derse yönelik olumlu tutuma sahip olan öğrenci, o derse daha çok çalışacak ve derste başarılı olacaktır.

Turkish Studies

*International Periodical For the Languages, Literature
and History of Turkish or Turkic
Volume 5/3 Summer 2010*

Araştırmanın Amacı ve Alt Problemler

Bu araştırmanın amacı, ilköğretim öğrencilerinin Türkçe dersine yönelik tutumlarını saptamak; başarı, cinsiyet ve ailelerinin eğitim düzeylerinin öğrencilerin tutumlarına etkilerini incelemektir. Çalışmada, aşağıdaki alt problemlere yanıt aranmıştır:

1. İlköğretim öğrencilerinin Türkçe dersine yönelik tutumları nasıldır?
2. İlköğretim öğrencilerinin Türkçe dersine yönelik tutumları ve başarıları cinsiyete göre farklılık göstermekte midir?
3. İlköğretim öğrencilerinin Türkçe dersine yönelik tutumları ve başarıları annelerinin eğitim düzeyine göre farklılık göstermekte midir?
4. İlköğretim öğrencilerinin Türkçe dersine yönelik tutumları ve başarıları babalarının eğitim düzeyine göre farklılık göstermekte midir?

2. Yöntem

2.1. Araştırma Modeli: Araştırma, bağımlı değişken olan ilköğretim öğrencilerinin Türkçe dersine yönelik tutum düzeylerinin, bağımsız değişkenler olan başarı, cinsiyet ve ailelerinin eğitim düzeylerine göre farklılaşıp farklılaşmadığını incelediği için “nedensel karşılaştırma modeli” kullanılmıştır. Çünkü nedensel karşılaştırma modeli, “bir davranış kalıbının olası nedenlerini, bu kalıba sahip olanlarla olmayanları karşılaştırarak bulmayı ve değişkenler arası neden-sonuç ilişkilerini araştırmayı amaçlayan” bir yaklaşımdır (Balci, 2001: 281-282).

2.2. Çalışma Grubu: Bu araştırmanın örneklemini, İzmir Buca’da resmî ilköğretim okullarında okuyan 369’u kız, 350’si erkek olmak üzere toplam 719 öğrenci oluşturmaktadır. Örnekleme giren okullar ve öğrencilerin okullara göre dağılımı Tablo 1’de yer almaktadır:

Tablo 1. Öğrencilerin Okullara Göre Dağılımı

Okul Adları	n	%
Buca İlköğretim Okulu	95	13,21
Çakabey İlköğretim Okulu	90	12,51
Fırat İlköğretim Okulu*	89	12,37
İsmet Yorgancılar İlköğretim Okulu	98	13,63

Turkish Studies

*International Periodical For the Languages, Literature
and History of Turkish or Turkic
Volume 5/3 Summer 2010*

Meşkure Şamlı İlköğretim Okulu	87	12,10
Recep Ersayın İlköğretim Okulu*	85	11,82
Vali Rahmi Bey İlköğretim Okulu	80	11,12
23 Nisan İlköğretim Okulu	95	13,21
Toplam	719	100

* Ön uygulamanın yapıldığı öğrenciler, bu grubun dışındadır.

2.3. Veri Toplama Araçları: Bu araştırmanın verileri, araştırmacı tarafından geliştirilen Türkçe Dersi Başarı Testi ve Türkçe Dersine Yönelik Tutum Ölçeği ile toplanmıştır.

Türkçe Dersi Başarı Testi: İlköğretim öğrencilerinin Türkçe dersi başarılarını saptamak amacıyla ilk önce 43 sorudan oluşan bir test hazırlanmıştır. Hazırlanan sorular kapsam geçerliliği açısından 4 Türkçe ve 2 Türk Dili ve Edebiyatı öğretmeni tarafından incelenmiş ve gerekli düzeltmeler yapılarak 34 maddelik bir test formuna dönüştürülmüştür. Bu 34 maddelik test, Buca'da 6 ilköğretim okulunda (Umurbey İ.Ö.O., Recep Ersayın İ.Ö.O., Ahmet Kutsi Tecer İ.Ö.O., Şemikler İ.Ö.O., Sabri Öney İ.Ö.O., Fırat İ.Ö.O) toplam 290 öğrenciye uygulanmıştır. Testin ön uygulamasının yapıldığı bu öğrencilerin, örneklem grubuna benzer özelliklerde olmaları için, ön uygulamanın yapıldığı okullar ile örnekleme oluşturan okullar aynı ilçeden ve benzer semtlerden seçilmiştir. Ön uygulama sonucunda, testteki tüm maddelere ilişkin güçlük indisleri ve ayırıcılık gücü indisleri hesaplanmış, ayırıcılık gücü indis değeri .40'ın altındaki maddeler (13 madde) testten çıkarılmıştır. Çünkü madde ayırıcılık gücü indisi .40'ın altındaki maddeler, geliştirilmesi (.30-.39), düzeltilmesi (.20-.29) ya da atılması (.19 ve altı) gereken maddelerdir (Tekin, 2004: 249). Testteki diğer maddelerin ayırıcılık gücü .40 ile .56 arasında değişmektedir. Bu analizler sonucunda kalan 21 maddenin KR 20 formülüyle hesaplanan güvenilirliği .74 olarak bulunmuştur.

Türkçe Dersine Yönelik Tutum Ölçeği: Bu ölçek, İlköğretim ikinci kademe öğrencilerinin Türkçe dersine yönelik tutumlarını saptamak amacıyla geliştirilmiştir.

Tutum ölçeğini geliştirmek için ilk önce Buca Recep Ersayın İlköğretim Okulu 7. sınıftan 35 öğrenciye "Türkçe dersine karşı neler hissediyorsunuz?" biçiminde açık uçlu soru sorulup bilgi havuzu oluşturulmuştur. Bilgi havuzundan elde edilen veriler ışığında, 69 tutum maddesi oluşturulmuş, Eğitim Bilimleri alanında çalışan uzman

Turkish Studies

*International Periodical For the Languages, Literature
and History of Turkish or Turkic
Volume 5/3 Summer 2010*

kişilerin görüşleri alınarak madde sayısı 50'ye düşürülmüştür. Bu 50 maddelik Likert tipi tutum ölçeği, önce Buca Ahmet Kutsi Tecer İlköğretim Okulu 7. sınıftan 40 öğrenciye uygulanmış; uygulama sırasında dikkati çeken eksiklikler-yanlışlıklar düzeltilerek daha sonra İlköğretim 6., 7. ve 8. sınıflardan 549 öğrenciye (Umurbey İ.Ö.O., Recep Ersayın İ.Ö.O., Ahmet Kutsi Tecer İ.Ö.O., Şemikler İ.Ö.O., Sabri Öney İ.Ö.O., Fırat İ.Ö.O.) uygulanmıştır. Elde edilen veriler, SPSS programında değerlendirilmiştir. Ölçeğin tek bir yapıyı ya da alt boyutları ölçüp ölçmediğini belirleyebilmek için bir faktör analizi tekniği olan “temel bileşenler analizi” uygulanmıştır. Ön deneme ile ulaşılan öğrenci sayısı (N= 549), faktör analizi için yeterlidir.

Faktör analizi sonuçlarının değerlendirilmesinde, bir maddenin ölçekte yer almasına ya da ölçekten çıkarılmasına karar verirken birinci faktördeki yük değerinin .45 ve daha yüksek olması ölçüsü temel alınmıştır. Ayrıca söz konusu maddenin birinci faktörde aldığı yük değeri ile diğer faktörlerden aldığı yük değerinin farkının .10 ve daha yüksek olmasına dikkat edilmiştir. Bu şekilde birinci faktörde yüksek yük değeri veren bir maddenin, ikinci bir faktörde bu düzeyde bir yük değerine sahip olması engellenmiştir. Ölçeğinin güvenilirliği Cronbach Alpha iç tutarlılık katsayısı ile hesaplanmıştır. Aşağıdaki tabloda faktör analizi ve madde analizi sonuçları verilmiştir.

Tablo 2. Türkçe Dersine Yönelik Tutum Ölçeği Faktör ve Madde Analizi Sonuçları

Madde No	1. Faktör Yüğü	2. Faktör Yüğü	3. Faktör Yüğü	4. Faktör Yüğü	Madde-Toplam Korelasyonları	
16	0,72					
1	0,71					
15	0,67					
3	0,64					
13	0,59					
19	0,59					
22	0,57					
6	0,53					
8	0,51					
1. Faktörün Açıkladığı Varyans= % 12,94 1. Faktör Cronbach Alfa = 0,85						
2		0,67				
5		0,66				
11		0,64				
7		0,60				
4		0,60				
9		0,59				
10		0,57				
31		0,51				
12		0,48				
2. Faktörün Açıkladığı Varyans= % 12,88 2. Faktör Cronbach Alfa = 0,82						
24			0,62			

Turkish Studies

*International Periodical For the Languages, Literature
and History of Turkish or Turkic
Volume 5/3 Summer 2010*

28			0,62		
25			0,61		
27			0,61		
26			0,59		
21			0,53		
23			0,50		
18			0,48		
3. Faktörün Açıkladığı Varyans= % 10,62 3. Faktör Cronbach Alfa = 0,77					
29				0,64	
30				0,61	
20				0,51	
14				0,49	
17				0,48	
4. Faktörün Açıkladığı Varyans= % 7,46 4. Faktör Cronbach Alfa = 0,63					
Ölçek İçin Açıklanan Toplam Varyans= % 43,92 Ölçek İçin Cronbach Alfa (Güvenirlilik) = 0,90 Ölçeğin analizlerinde bir faktör analizi tekniği olan Temel Bileşenler Analizi (Principal Component Analysis) kullanılmıştır. Varimax döngüsü kullanılarak 4 faktör elde edilmiştir.					

Ölçek; ilgi, değer verme, günlük yaşamda kullanma ve isteklilik olmak üzere 4 alt boyuttan oluşmakta olup alt boyutlar birbiriyle $p < 0,01$ seviyesinde ilişkilidir. Ölçeğin güvenirliliği 0,90'dır ve toplam varyansın % 43,92'sini açıklamaktadır.

Bu ölçeğin alt boyutlarının birbirleriyle ilişkileri aşağıdaki tabloda gösterilmektedir:

Tablo 3. Türkçe Dersine Yönelik Tutum Ölçeğinin Alt Boyutlarının Korelasyonları

	İlgi	Değer Verme	Günlük Yaşamda Kullanma	İsteklilik
İlgi	–	0,417** 0,001	0,649** 0,000	0,420** 0,001
Değer Verme	–	–	0,427** 0,001	0,647** 0,000
Günlük Yaşamda Kullanma	–	–	–	0,415** 0,001

** $P < 0,01$

31 maddeden oluşan bu ölçek, 5 aralıklı Likert tipi bir ölçektir. Olumlu ifadeler için 5-4-3-2-1 (Tamamen katılıyorum, katılıyorum, kararsızım, katılmıyorum, hiç katılmıyorum), olumsuz ifadeler için 1-2-3-4-5 şeklinde ters puanlanmıştır. Yüksek puan yüksek tutumu, düşük puan da düşük tutumu göstermektedir.

Turkish Studies

*International Periodical For the Languages, Literature
and History of Turkish or Turkic
Volume 5/3 Summer 2010*

Dolayısıyla ölçekten elde edilebilecek en düşük puan 31, en yüksek puan ise 155'dir. Ölçekteki maddelerin "kararsızım" seçeneği işaretlenerek elde edilebilecek en yüksek toplam puan (93) da yönü belli olmayan yansız tutumların göstergesidir. Bu tutum ölçeği ile elde edilebilecek puanlar ve bu puanların göstergesi olan tutum düzeyleri aşağıdaki gibidir:

En olumsuz tutum puanı: 31

Yansız tutum puanı: 93

En olumlu tutum puanı: 155

Yukarıdaki verilerden anlaşılacağı gibi, 93'ün üzerindeki puanlar olumlu tutumları, 93'ün altındaki puanlar da olumsuz tutumları göstermektedir. Diğer bir ifadeyle, araştırmada kullanılan bu ölçek ile elde edilen 93'ün üzerindeki puanlar Türkçe dersine yönelik olumlu tutumların, 93'ün altındaki puanlar da olumsuz tutumların göstergesidir.

2.4. Veri Çözümleme Teknikleri: Bu araştırmanın verileri "SPSS 11.00" programında çözümlenmiştir. Verilerin çözümlenmesinde şu istatistiksel teknikler kullanılmıştır: Standart sapma, aritmetik ortalama, varyans analizi, Scheffè testi, temel bileşenler analizi.

3. Bulgular ve Yorum

Öğrencilerin Türkçe dersine yönelik tutumlarını saptamak amacıyla yapılan çözümlenmeler sonucunda, 719 öğrenciden 118'inin Türkçe dersine yönelik tutumlarının olumsuz; 113'ünün orta düzeyde ve 488'inin olumlu olduğu belirlenmiştir. Bu sonuçlar, öğrencilerin % 16.4'ünün Türkçe dersine yönelik tutumlarının olumsuz; % 15.7'sinin orta düzeyde ve % 67.9'unun olumlu olduğunu göstermektedir.

Tablo 4. Kız ve Erkek Öğrencilerin Türkçe Dersine Yönelik Tutum ve Başarı Puanlarına Göre Aritmetik Ortalamaları, Standart Sapmaları ve Varyans Çözümlemesi Sonuçları

Değişken	Cinsiyet	n	\bar{X}	S	Sd	f	p
Tutum	1. Kız	369	109.34	16.22	1-717	13.75	.000
	2. Erkek	350	104.48	18.91			
Başarı	1. Kız	369	14.35	4.18	1-717	1.52	.21
	2. Erkek	350	13.95	4.63			

Turkish Studies

*International Periodical For the Languages, Literature
and History of Turkish or Turkic
Volume 5/3 Summer 2010*

Öğrencilerin Türkçe dersine yönelik tutum ve başarılarının cinsiyete göre farklılık gösterip göstermediğini belirlemek amacıyla yapılan çözümleme Tablo 4’te verilmektedir. Tablo incelendiğinde, kız öğrencilerin Türkçe dersine yönelik tutum puan ortalamalarının (109.34) erkek öğrencilerinkinden (104.48) daha yüksek olduğu görülmektedir. İstatistiksel analiz sonucunda da kız ve erkek öğrencilerin Türkçe dersine yönelik tutum ortalamalarının kız öğrenciler lehine anlamlı düzeyde ($p < .000$) farklılaştığı saptanmıştır.

Öğrencilerin Türkçe dersi başarı puan ortalamaları incelendiğinde, kız öğrencilerin ortalamalarının (14.35) erkek öğrencilerinkinden (13.95) daha yüksek olduğu görülmektedir ancak kız öğrenciler lehine olan bu fark, istatistiksel olarak anlamlı düzeyde bulunmamaktadır.

Tablo 5. Öğrencilerin Türkçe Dersine Yönelik Tutum ve Başarı Puanlarının Annelerinin Eğitim Düzeyine Göre Aritmetik Ortalamaları, Standart Sapmaları ve Varyans Çözümlemesi Sonuçları

Değişken	Anne		\bar{X}	S	Sd	f	p
	Eğt. Düz.	n					
Tutum	Diğer	51	90.68	17.61			
	İlk	366	101.72	17.01	3-715	70.45	.000
	Orta	243	114.60	13.68			
	Yüksek	59	122.24	11.69			
Başarı	Diğer	51	13.92	4.28			
	İlk	366	13.95	4.55	3-715	.95	.41
	Orta	243	14.34	4.13			
	Yüksek	59	14.86	4.73			

Tablo incelendiğinde, annenin eğitim düzeyinin öğrencilerin Türkçe dersi tutum puanlarında anlamlı bir fark oluşturduğu görülmektedir ($p < .000$). Yukarıda da görüldüğü gibi, annenin eğitim düzeyi arttıkça, öğrencilerin tutum puan ortalamaları yükselmektedir. Varyans çözümlemesi sonucunda ortaya çıkan farklılığın kaynağını belirlemek amacıyla yapılan Scheffè testi sonuçlarına göre farkın yönü; ‘diğer’ (90.68) < ‘ilköğretim’ (101.72) < ‘ortaöğretim’ (114.60) < ‘yüksek öğretim’ (122.24) biçimindedir.

Annenin eğitim düzeyinin öğrencilerin Türkçe dersi başarısına etkileri incelendiğinde ise, annenin eğitim düzeyi arttıkça öğrencilerin başarı puan ortalamalarının arttığı görülmektedir. Scheffè

Turkish Studies

*International Periodical For the Languages, Literature
and History of Turkish or Turkic
Volume 5/3 Summer 2010*

testi sonuçlarına göre farkın yönü; ‘diğer’ (13.92) < ‘ilköğretim’ (13.95) < ‘ortaöğretim’ (14.34) < ‘yüksek öğretim’ (14.86) biçimindedir. Ancak bu puan ortalamaları, istatistiksel olarak anlamlı düzeyde bir farklılaşmaya neden olmamıştır.

Tablo 6. Öğrencilerin Türkçe Dersine Yönelik Tutum ve Başarı Puanlarının Babalarının Eğitim Düzeyine Göre Aritmetik Ortalamaları, Standart Sapmaları ve Varyans Çözümlemesi Sonuçları

Değişken	Baba Eğt. Düz.	n	\bar{X}	S	Sd	f
Tutum	İlk	284	96.35	16.82		
	Orta	273	110.67	15.42	2-716	131.40
	Yüksek	162	119.38	11.29		
Başarı	İlk	284	13.89	4.42		
	Orta	273	14.12	4.24	2-716	1.66
	Yüksek	162	14.68	4.64		

Tablo incelendiğinde, babanın eğitim düzeyinin öğrencilerin Türkçe dersi tutum puanlarında anlamlı bir fark oluşturduğu anlaşılmaktadır (p<.000). Tabloda da görüldüğü gibi, babanın eğitim düzeyi arttıkça, öğrencilerin tutum puan ortalamaları yükselmektedir. Scheffè testi sonuçlarına göre farkın yönü; ‘ilköğretim’ (96.35) < ‘ortaöğretim’ (110.67) < ‘yüksek öğretim’ (119.38) biçimindedir.

Babanın eğitim düzeyinin öğrencilerin Türkçe dersi başarısına etkileri incelendiğinde ise, babanın eğitim düzeyi arttıkça öğrencilerin başarı puan ortalamalarının arttığı görülmektedir. Scheffè testi sonuçlarına göre farkın yönü; ‘ilköğretim’ (13.89) < ‘ortaöğretim’ (14.12) < ‘yüksek öğretim’ (14.68) biçimindedir. Ancak bu puan ortalamaları, istatistiksel olarak anlamlı düzeyde bir farklılaşmaya neden olmamıştır.

4. Sonuç ve Öneriler

Bu bölümde, bir önceki bölümde açıklanan bulgulara dayalı olarak ulaşılan sonuçlar, sonuçlarla ilgili tartışmalar ve bu sonuçlar doğrultusunda geliştirilen birtakım öneriler yer almaktadır:

1. Bu çalışmanın bulguları, öğrencilerin Türkçe dersine yönelik tutumlarının genelde olumlu olduğunu göstermektedir

Turkish Studies

*International Periodical For the Languages, Literature
and History of Turkish or Turkic
Volume 5/3 Summer 2010*

(Öğrencilerin % 16.4'ünün Türkçe dersine yönelik tutumları olumsuz; % 15.7'sinin orta düzeyde ve % 67.9'inin olumlu).

Gerek tutum, gerekse akademik başarı ile ilgili pek çok araştırma ve yayın (Cooper, Lindsay ve Nye, 1998; Cüceloğlu, 2002; Francis ve Greer, 1999; Genç ve Kaya, 2010; Karasakaloğlu ve Saracaloğlu, 2009; Saracaloğlu, 2000; She ve Fisher, 2002; Tavşancıl, 2002; Tucker, 1996; Westberry, 1996), bir derse yönelik olumlu tutumun başarıyı arttırdığını kanıtlamaktadır. Bu nedenle, öğrencilerin derse yönelik olumlu tutum kazanmaları konusunda öğretmene ve aileye büyük görevler düşmektedir. Bilindiği gibi tutumların değişmesi zor olmakla beraber olanaksız değildir.

2. Öğrencilerin Türkçe dersine yönelik tutumlarının cinsiyete göre farklılık gösterip göstermediğini belirlemek amacıyla yapılan çözümlemelerde, kız öğrencilerin Türkçe dersine yönelik tutum puan ortalamalarının (109.34) erkek öğrencilerinkinden (104.48) daha yüksek olduğu görülmektedir. İstatistiksel analiz sonucunda da kız ve erkek öğrencilerin Türkçe dersine yönelik tutum ortalamalarının kız öğrenciler lehine anlamlı düzeyde ($p < .000$) farklılaştığı saptanmıştır.

Öğrencilerin Türkçe dersi başarı puan ortalamaları incelendiğinde, kız öğrencilerin ortalamalarının (14.35) erkek öğrencilerinkinden (13.95) daha yüksek olduğu görülmektedir; ancak, kız öğrenciler lehine olan bu fark, istatistiksel olarak anlamlı düzeyde bulunmamaktadır. Öğrencilerin Türkçe dersine yönelik tutum ve başarılarını cinsiyet değişkeni bakımından değerlendiren diğer çalışmalarda da (Başaran ve Ateş, 2009; Deniz ve Tuna 2006; Gelbal, 2008; Karasakaloğlu ve Saracaloğlu, 2009; MEB, 2007) kız öğrencilerin tutum ve başarı puanlarının erkek öğrencilerden daha yüksek olduğu görülmektedir.

3. Araştırmanın bulguları incelendiğinde, annenin eğitim düzeyinin öğrencilerin Türkçe dersi tutum puanlarında anlamlı bir fark oluşturduğu görülmektedir ($p < .000$). Annenin eğitim düzeyi arttıkça, öğrencilerin tutum puan ortalamaları yükselmektedir. Annenin eğitim düzeyine göre tutum puan ortalamalarında oluşan farkın yönü ise; 'diğer' (90.68) < 'ilköğretim' (101.72) < 'ortaöğretim' (114.60) < 'yüksek öğretim' (122.24) biçimindedir.

Annenin eğitim düzeyinin öğrencilerin Türkçe dersi başarısına etkileri incelendiğinde ise, annenin eğitim düzeyi arttıkça öğrencilerin başarı puan ortalamalarının arttığı görülmektedir. Annenin eğitim düzeyine göre başarı puan ortalamalarında oluşan farkın yönü ise; 'diğer' (13.92) < 'ilköğretim' (13.95) < 'ortaöğretim' (14.34) < 'yüksek öğretim' (14.86) biçimindedir.

Turkish Studies

*International Periodical For the Languages, Literature
and History of Turkish or Turkic
Volume 5/3 Summer 2010*

4. Araştırma bulguları, babanın eğitim düzeyinin öğrencilerin Türkçe dersi tutum puanlarında anlamlı bir fark oluşturduğunu göstermektedir ($p < .000$). Babanın eğitim düzeyi arttıkça, öğrencilerin tutum puan ortalamaları yükselmektedir. Farkın yönü ise; ‘ilköğretim’ (96.35) < ‘ortaöğretim’ (110.67) < ‘yüksek öğretim’ (119.38) biçimindedir.

Babanın eğitim düzeyinin öğrencilerin Türkçe dersi başarısına etkileri incelendiğinde ise, babanın eğitim düzeyi arttıkça öğrencilerin başarı puan ortalamalarının arttığı görülmektedir. Farkın yönü; ‘ilköğretim’ (13.89) < ‘ortaöğretim’ (14.12) < ‘yüksek öğretim’ (14.68) biçimindedir.

Görüldüğü gibi, ailenin eğitim düzeyi arttıkça, öğrencilerin Türkçe dersine yönelik tutum ve başarı puan ortalamaları artmaktadır. Araştırmanın bu bulgusu, çocuğun başarısı üzerinde anne ve babanın eğitim düzeyinin etkisini inceleyen diğer araştırmalarla (Deniz ve Tuna, 2006; Gelbal, 2008; MEB, 2007; Tucker, 1996; Westberry, 1996) paralellik göstermektedir.

İlköğretim öğrencilerinin Türkçe dersi başarılarının belirlenmesi amacıyla Millî Eğitim Bakanlığı tarafından yapılan araştırmada, öğrencilerin Türkçe başarılarının yordanmasında en güçlü yordayıcılar olarak “Türkçe dersinde ne derece başarılı olduğuna dair öğrenci algısı, evde ders kitabı dışındaki kitap sayısı, annenin eğitim düzeyi, babanın eğitim düzeyi ve evdeki olanaklar” gösterilmektedir (MEB, 2007: 60). Bu belirtilen yordayıcıların çoğu, ailenin sosyoekonomik durumuyla bağlantılıdır. Ailelerin sosyoekonomik durumlarının bir anda değiştirilmesi olası olmamakla birlikte, öğrencilerin başarılarının artırılması için okul ve ailenin işbirliği içinde çalışması, ailenin elinden geldiğince Türkçe temel dil becerilerinin kullanımında model oluşturması, gelecekte eğitim düzeyi yüksek ebeveynlere sahip olmak için şimdiki çocukların, özellikle de kız çocuklarının eğitimine gereken önemin verilmesi gerekmektedir.

KAYNAKÇA

- ATKINSON, R. L.; Atkinson, R.C. (1999). Psikolojiye Giriş (Çeviren: Y. Alogan). Ankara: Arkadaş Yayınları.
- BALCI, A. (2001). Sosyal Bilimlerde Araştırma Yöntem, Teknik ve İlkeler. Ankara: Pegem A Yayıncılık.
- BAŞARAN, M.; Ateş, S. (2009). İlköğretim Beşinci Sınıf Öğrencilerinin Okumaya İlişkin Tutumlarının İncelenmesi. GÜ. Gazi Eğitim Fakültesi Dergisi. (29)1: 73-92.

Turkish Studies

*International Periodical For the Languages, Literature
and History of Turkish or Turkic
Volume 5/3 Summer 2010*

- BLOOM, B. S. (1979). İnsan Nitelikleri ve Okulda Öğrenme (Çeviren: D. A. Özçelik), Ankara: Millî Eğitim Yayınları.
- BÖLÜKBAŞ, F. (2004). Yansıtıcı Öğretimin İlköğretim İkinci Kademe Öğrencilerinin Türkçe Dersine Yönelik Tutum ve Başarıları Üzerindeki Etkililiği. İzmir: DEÜ Eğitim Bilimleri Enstitüsü (Yayımlanmamış Doktora Tezi).
- COOPER, H.; LINDSAY J. J.; NYE B. (1998). Relationships Among Attitudes About Homework, Amount of Homework Assigned and Completed, and Student Achievement. *Journal of Educational Psychology*, (90)1: 70-83.
- CÜCELOĞLU, D. (2002). İnsan ve Davranışı. İstanbul: Remzi Kitabevi.
- DEMİREL, Ö. (2001). Eğitim Sözlüğü: Ankara: Pagem A Yayıncılık.
- DENİZ, S.; Tuna, S. (2006). İlköğretim Öğrencilerinin Türkçe Dersine Yönelik Tutumları: Köyceğiz Örnelemi. *Millî Eğitim Dergisi*. 170: 339-350.
- FRANCİS, L. J.; Greer, J. E. (1999). Attitude Toward Science Among Secondary Pupils in Northern Ireland: Relationship With Sex, Age and Religion. *Research in Science & Technological Education*, (17): 65-75.
- GELBAL, S. (2008). Sekizinci Sınıf Öğrencilerinin Sosyoekonomik Özelliklerinin Türkçe Başarısı Üzerinde Etkisi. *Eğitim ve Bilim*. (33)150: 1-13.
- GENÇ, G.; Kaya, A. (2010). Sınıf Öğretmeni Adaylarının Yabancı Dil Dersine Yönelik Tutumları ile Yabancı Dil Akademik Başarıları Arasındaki İlişki. 9. Ulusal Sınıf Öğretmenliği Eğitimi Sempozyumu. Elazığ. s. 1019-1022.
- İNCEOĞLU, M. (1993). Tutum Algı İletişim. Ankara: Verso Yayıncılık.
- KÂĞITÇIBAŞI, Ç. (1992). İnsan ve İnsanlar. İstanbul: Evrim Basım Yayın Dağıtım.
- KARASAKALOĞLU, N.; Saracaloğlu, A.S. (2009). Sınıf Öğretmeni Adaylarının Türkçe Dersine Yönelik Tutumları, Akademik Benlik Tasarımları İle Başarıları Arasındaki İlişki. *Yüzüncü Yıl Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*. (6)1: 343-362.
- Millî Eğitim Bakanlığı (2007). ÖBBS 2005 – İlköğretim Öğrencilerinin Başarılarının Belirlenmesi: Türkçe Raporu. Ankara: MEB Basımevi.

Turkish Studies

*International Periodical For the Languages, Literature
and History of Turkish or Turkic
Volume 5/3 Summer 2010*

-
- SARACALOĞLU, A.S. (2000). Öğretmen Adaylarının Yabancı Dile Yönelik Tutumları İle Akademik Başarıları Arasındaki İlişki. *Eğitim ve Bilim* (115)25: 65-72.
- SENEMOĞLU, N. (2003). Gelişim Öğrenme ve Öğretim: Kuramdan Uygulamaya. Ankara: Gazi Kitabevi.
- SHE, H. C.; Fisher, D. (2002). Teacher Communication Behavior and its Association With Students' Cognitive and Attitudinal Outcomes in Science in Taiwan. *Journal of Research in Science Teaching*, (39)1: 63-78.
- TAVŞANCIL, E. (2002). Tutumların Ölçülmesi ve SPSS ile Veri Analizi. Ankara: Nobel Yayın Dağıtım.
- TEKİN, H. (2004). Eğitimde Ölçme ve Değerlendirme. Ankara: Yargı Yayınevi.
- TUCKER, P. (1996). The Effects of Parent Involvement on Reading Achievement, Student Attitudes Toward Reading, and Parent Attitudes Toward the School: A Longitudinal Study. A Dissertation Presented for the Doctor of Education Degree. The University of Memphis.
- ÜLGEN, G. (1994). Eğitim Psikolojisi: Kavramlar, İlkeler, Yöntemler, Kuramlar ve Uygulamalar. Ankara: Lazer Ofset Matbaa.
- WESTBERRY, J. S. (1996). The Effects of Parent Involvement on the Reading Attitude and Comprehension Scores of Sixth Grade Students. A Dissertation Presented for the Doctor of Education Degree, The University of Miami.
- WITTRICK, M. C. (1978). The Cognitive Movement in Instruction. *Educational Psychologist*, (13): 15-29.

Turkish Studies

*International Periodical For the Languages, Literature
and History of Turkish or Turkic
Volume 5/3 Summer 2010*